

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ (ΕΔΙΠ)

15^ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ

"Η ΙΑΤΡΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ
ΤΩΝ ΒΟΤΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗ
ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΗ
ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ
ΑΓΩΓΗ"

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ΝΕΑ ΙΠΠΟΚΡΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ Η ΗΘΙΚΗ ΤΟΥ ΞΥΓΧΡΟΝΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Οι σύγχρονες απαιτήσεις του κοινωνικού βίου δημιουργούν μεγάλες υποχρεώσεις σε όλες τις κοινωνικές ομάδες. Το θέμα μας όμως εστιάζεται στη θέση του γιατρού ως κοινωνικού λειτουργού και προστάτη της υγείας των πολιτών. Ο γιατρός, οφείλει να αντιμετωπίζει με σύνεση τις υποχρεώσεις μέσα στο πλαίσιο των συνθηκών που ορίζουν οι επαγγελματικές του δεσμεύσεις. Άλλωστε, ας μη διαφεύγει την προσοχή μας ότι η θέση του γιατρού στην κοινωνία είναι ξεχωριστή και δεν συγκρίνεται με καμία άλλη επαγγελματική ομάδα.

***Είναι γεγονός ότι το σύνολο σχεδόν των γιατρών
τηρεί, με μικρές εξαιρέσεις, τον Όρκο του,
παρά τις όποιες δυσκολίες δημιουργεί η σύγχρονη
κοινωνικο-πολιτική πραγματικότητα.***

Δυστυχώς, όμως, κάποτε γινόμαστε μάρτυρες κακών συμπεριφορών μερικών γιατρών οι οποίοι ενεργούν αντίθετα με τον Όρκο που έχουν δώσει και έχουν υποσχεθεί να τηρούν¹⁻³. Μολονότι δεν είναι δυνατό να αποκλειστούν περιπτώσεις γιατρών που καταπάτησαν τον Όρκο τους² ή συνεχίζουν να τον καταπατούν, αυτές δεν πρέπει να θεωρούνται ικανές να αμαυρώσουν την εικόνα του συνόλου των έντιμων και συνεπών με τα καθήκοντά τους γιατρών.

***Γιατί αλλοίμονο στην κοινωνία που οι γιατροί
στο σύνολό τους δεν τηρούν τον Όρκο τους.***

Ελάχιστοι, όμως είναι οι γιατροί οι οποίοι παρασυρμένοι από τη φιλοχρηματία και εκμεταλλευόμενοι τη δύναμη της εξουσίας, την οποία τους έχει εμπιστευθεί η κοινωνία, προβαίνουν σε έκνομες πράξεις που προσβάλλουν και έχουν αντίκτυπο σε όλον τον ιατρικό κόσμο. Πρόσφατα, για παράδειγμα γίναμε μάρτυρες φαινομένου το οποίο θα πρέπει να γραφεί στις μαύρες δέλτους της Ιστορίας της Ιατρικής. Γιατροί, νοσηλευτικό προσωπικό, φαρμακοποιοί έκλεβαν ακριβά αντικαρκινικά φάρμακα από καρκινοπαθείς και τα πουλούσαν στο εξωτερικό. Η συμμετοχή των γιατρών αφορούσε την έκδοση ψευδών συνταγών και τη στρατολόγηση άλλων συναδέλφων τους³. Στις περιπτώσεις αυτές η κοινωνία δεν ικανοποιείται από τις λεκτικές και μόνο αντιδράσεις, αλλά απαιτεί τη λήψη δραστικότερων μέτρων για την αποτροπή επανάληψής τους. Οι υπεύθυνοι φορείς οφείλουν, ακόμα, όπως το έχουν πράξει και στο παρελθόν, να βρίσκονται δίπλα στο γιατρό, ηθικοί συμπαραστάτες. Η κάθε είδους βοήθεια την οποία οφείλει να προσφέρει ο γιατρός στον άρρωστο, πρέπει να κινείται στο πλαίσιο του Όρκου του. Δυστυχώς, για το γιατρό¹⁻³,

Στην Ηθική δεν χωρούν εκπώσεις.

Αν κάτι παρόμοιο συμβαίνει τότε ο γιατρός έχει χάσει τον προσανατολισμό του και κινείται πλέον σε πεδία εκτός εκείνων του Όρκου του και της Ηθικής του Ιπποκράτη⁴. Συνεπώς,

***Καλός γιατρός ονομάζεται ο ηθικώς ανεπίληπτος
και επαρκώς καταρτισμένος, για τα δεδομένα
της ειδικότητάς του, επιστήμονας.***

Καλός γιατρός είναι ίσως αυτός που παρά τις όποιες δυσκολίες απαντούν στη σχέση Γιατρού-Άρρωστου, εξευρίσκει μέσα απ' το διάλογο τον καταλληλότερο τρόπο αντιμετώπισής τους. Ίσως, είναι αυτός που ασκεί την Ιατρική παραδειγματικά, που αντιμετωπίζει τον άρρωστο με σύνεση, που εκτελεί το έργο του με ευσυνειδησία, ο οποίος αφήνει για τις επόμενες γενιές των

γιατρών μια παρακαταθήκη *Σεβασμού*. Καλός γιατρός, είναι αυτός ο οποίος έχει κερδίσει την *Εκτίμηση* και το *Σεβασμό* του συνόλου της κοινωνίας, αυτός που είναι **Γιατρός και Άνθρωπος**. Υποστηρίζεται ότι, με τα σημερινά δεδομένα, ο καλός γιατρός αποτελεί έναν *προσωπικό μύθο, στον οποίο ο κάθε γιατρός θα πρέπει να γράψει το δικό του επιμύθιο*^{5,6}.

Η διαφθορά στο χώρο της Ιατρικής

Η διαφθορά των γιατρών είναι παμπάλαια υπόθεση και πραγματικότητα. Είναι γνωστό ότι η αρρώστια, είναι δυνατό να προκαλέσει πολλά και σοβαρά προβλήματα αλλά και να επδεδειώσει άλλα, με συνέπεια ο άρρωστος να αισθάνεται το φόβο για την πιθανή απώλεια της ζωής του. Στη διαδικασία αυτή, ο κάθε πολίτης ως ασθενής νιώθει αβοήθητος, με υψηλά ποσοστά ανασφάλειας, και προσπαθεί να προσαρμοστεί στη νέα κατάσταση. Μπροστά στα έκπληκτα μάτια του, εξελίσσεται το χρονικό μιας οδυνηρής πραγματικότητας, με επίκεντρο την υγεία του, την οποία πιστεύει ότι θα αντιμετωπίσει καλύτερα αν δώσει κάποιο δώρο στο γιατρό^{1,7}.

Σήμερα, ειδικότερα, που το συμφέρον τίθεται απροκάλυπτα πάνω από το καθήκον, αρχές όπως αυτές του *Ιπποκρατικού Όρκου* εξασθενούν βαθμιαία και ενδεχόμενα παύουν να αποτελούν το μόνο καθοδηγητικό φάρο. Από την άλλη πλευρά, οι νέοι γιατροί ζώντας, σε μια κοινωνία ανατροπής, κανόνων και αρχών, αναζητούν για να πορευθούν νέους κανόνες και αρχές. Παρόλα αυτά, ο νέος γιατρός, βρίσκει στον *Όρκο του Ιπποκράτη*, αν τον αναζητήσει, ένα διαχρονικό κανόνα με αναλλοίωτη ηθική αξία, αρκεί να θέλει να τον εφαρμόσει.

Ο γιατρός, καλείται σήμερα να ασκήσει το έργο του μέσα σ' ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, το οποίο συχνά παίρνει τη μορφή κινούμενης άμμου. Καλείται, να απομονώσει τα πάθη και τις εντάσεις που τον περιβάλλουν και να ανακουφίσει το σωματικό και ψυχικό πόνο του αρρώστου.

**Θα μπορέσουν οι αρετές, που πρέπει να έχει ο γιατρός,
να επουλώσουν ανάλογες πληγές και να διατηρήσουν ακέραια
τα θεμέλια αυτής της ιερής επικοινωνιακής σχέσης Γιατρού - Αρρώστου;**

Για την Οργανωτική Επιτροπή

Ο Πρόεδρος
Π. Ν. Ζηρογιάννης

Ο Γ. Γραμματέας
Ευ. Α. Βογιατζάκης

Βιβλιογραφία

1. Παυλάτος Φ. *Κρίση στο Ιπποκρατικό λειτούργημα Στο: Η Ιπποκρατική ηθική στις σύγχρονες εξελίξεις*. Επιμέλεια έκδοσης Π.Ν. Ζηρογιάννης, Ι. Κοσμίδης, 1^{ος} τόμος πρακτικών ΕΔΠ, Αθήνα 2001, σελ. 16-27
2. Μουντοκαλάκης Δ.Θ. *Η δίκη της Νυρεμβέργης Στο: Η ιατρική ηθική σε καταστάσεις κρίσεων σε ειρήνη και πόλεμο*. Επιμέλεια έκδοσης Π.Ν. Ζηρογιάννης, Ε. Βογιατζάκης, 7^{ος}-8^{ος} τόμος πρακτικών ΕΔΠ, Αθήνα 2012, σελ. 125-133
3. Μουστάκα Μίνα. *Η μαφία που διακινούσε κλεμμένα ανηκαρμινικά φάρμακα. Ελέγχονται ποινικά γιατρός, φαρμακοποιοί «Νέα» 8.5.2018*
4. Ζηρογιάννης Ν. Π. *Τα φαινόμενα της παραοικονομίας στο χώρο της υγείας. Στο: Η Ιπποκρατική ηθική στις σύγχρονες εξελίξεις*. Επιμέλεια έκδοσης, Π.Ν. Ζηρογιάννης, Ε. Βογιατζάκης, Ι. Κοσμίδης, 2^{ος} τόμος πρακτικών ΕΔΠ, Αθήνα 2007, σελ. 51-61.
5. Ζηρογιάννης Ν.Π. *Η θέση του γιατρού στην κοινωνία. Προαιρετικοί Λόγοι προς Νέους Γιατρούς*, Έκδοση ΕΔΠ, Αθήνα 2016
6. Ζηρογιάννης Ν.Π. *Ιατρικό εγκόλπιο. Προαιρετικοί Λόγοι προς Νέους Ιατρούς*, Έκδοση Ιατρικού Συλλόγου Αθηνών, Αθήνα 2017
7. Ζηρογιάννης Ν.Π., Βογιατζάκης Ευάγ. *Η Νέα Ιπποκρατική κίνηση. Στο: Καταγωγή και σχέση της Αρχαίας με τη Σύγχρονη Ιατρική. Επιστήμη και Τέχνη*. Επιμέλεια Εκδόσεων Π.Ν. Ζηρογιάννης-Ε. Βογιατζάκης, 13^{ος} τόμος πρακτικών ΕΔΠ, Αθήνα 2017, σελ. 15-30.

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

08:00 - 09:00 Προσέλευση - Εγγραφές

09:00 - 09:30 Τελετή Έναρξης - Χαιρετισμοί

Πρόεδρος Ε.Δ.Ι.Π.: **Π. Ν. Ζηρογιάννης**

Διευθυντής Κλινικής Γένεσις Αθηνών: **Κ. Πάντος**

Αντιπρόεδρος Ιδρύματος Λούρου: **Αθ. Διαμαντόπουλος**

Πρόεδρος Διεθνούς Ιπποκρατείου Ιδρύματος: **Στ. Γερουλάνος**

Πρόεδρος Ομοσίων Καθηγητών: **Δ. Κόκκινος**

Πρόεδρος Ι.Σ.Α.: **Γ. Πατούλης**

Πρόεδρος Π.Ι.Σ.: **Μ. Βλασταράκος**

Κοσμήτωρ της Σχολής Επιστημών Υγείας Ε.Κ.Π.Α.: **Χ. Σπηλιοπούλου**

09:30 - 10:50 **ΒΟΤΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ Ι**

Προεδρεύουν: **Γ. Δαΐκος, Ι. Υφαντόπουλος**

Εισηγήσεις:

- Βοτανοθεραπεία στους Αρχαίους Έλληνες γιατρούς
Ευ. Κουμαντάκης
- Σύγχρονη επιστημονική αξιολόγηση ορισμένων φαρμάκων της αρχαιότητας
Αθ. Διαμαντόπουλος
- Η ελαχιστοποίηση των ανεπιθύμητων ενεργειών των φαρμάκων. Μακρύς ή εγγύτατος στόχος;
Μ. Μαρσέλος
- Ιατρική την εποχή της υψηλής τεχνολογίας. Η έκρηξη της γνώσης τον 19^ο αιώνα
Μ. Καραμάνου

10:50 - 11:00 Συζήτηση

11:00 - 12:20 **ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

Προεδρεύουν: **Α. Πολυδώρου, Δ. Παπαντωνάτος, Ρ. Μωρίς**

Εισηγήσεις:

- Ιατρική στην Αναγέννηση
Ν. Γαλανάκης
- Μια νεωτερική προσέγγιση του Ιπποκρατικού Όρκου
Ν. Καλοσπύρος
- Η εξέλιξη της διαγνωστικής σκέψης
Θ. Μουντοκαλάκης
- Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος ο εξ' απορρήτων: Στα βήματα του Αριστοτέλη και του Harvey για την κυκλοφορία του αίματος (1664)
Δ. Καραπερόπουλος

ΣΑΒΒΑΤΟ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2019

12:20 - 12:35 **Διάλλειμα - Καφές**

12:35 - 12:45 **ΜΝΗΜΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΛΥΠΟΥΡΗ - ΔΗΜΟΣΘΕΝΗ ΣΚΑΡΛΟΥ**

Αθ. Διαμαντόπουλος, Π. Κοσμίδης, Π. Ν. Ζηρογιάννης

12:45 - 13:15 **ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ**

Προεδρεύουν: Ευ. Δ. Βογιατζάκης, Σ. Προβατοπούλου

- Υπάρχει όφελος στη μείωση της αρτηριακής πίεσης και μέχρι ποιο σημείο (Καμπύλη J)
Χ. Σαββόπουλος
- Παθήσεις του θυροειδούς και διατροφή
Α. Ντούντας

13:15 - 14:00 **ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΗΡΥΚΩΝ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ**

*Προεδρεύουν: Π. Ν. Ζηρογιάννης, Ι. Μπράμης,
Ευ. Δ. Βογιατζάκης*

- Λαογραφικές επιβιώσεις από τη ζωή και το έργο του Ιπποκράτη
Γεράσιμος Ρηγάτος
- Η ιστορία της Ιατρικής: Μάθημα στις Ιατρικές Σχολές ή πυχή των ιστορικών μελετών
Βλαδίμηρος Λάζαρος

14:00 - 14:30 **ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ**

*Προεδρεύουν: Π. Ν. Ζηρογιάννης, Ευ. Δ. Βογιατζάκης,
Α. Σάββα*

ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΕ ΚΗΡΥΚΕΣ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Του Ιατρού **Γ. Ρηγάτου**

Τον υποψήφιο κήρυκα παρουσιάζει ο **Ευ. Δ. Βογιατζάκης**

Του Ιατρού **Α. Βλαδίμηρου**

Τον υποψήφιο κήρυκα παρουσιάζει ο **Π. Ν. Ζηρογιάννης**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Π.Ν. Ζηρογιάννης
Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Αθ. Διαμαντόπουλος
Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Γ. Δαΐκος
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Ε. Βογιατζάκης
ΕΙΔ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Λ. Σάββα
ΤΑΜΙΑΣ	Ρ. Μωρίς
ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜ. ΣΧΕΣΕΩΝ	Δ. Παπαντωνάτος
ΜΕΛΗ	Ε. Κουμαντάκης Α. Πολυδώρου
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ	Ι. Υφαντόπουλος Κ. Σφακιανούδης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας
Τηλ.: 210 6048260, **Fax:** 210 6047457
E-mail: mschismenou@free-spirit.gr

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Παπανικολή 10
Χαλάνδρι
15232 Αθήνα